

BOSHLANG'ICH SINIF O'QUVCHILARINI KASB- HUNARGA YO'NALTIRISH

O'razboyeva Yu

*Jizzax viloyati Forish tumani 72-son umumta'lim o'rta maktabi boshlang'ich sinf
o'qituvchisi.*

Buhungi kunda boshlang'ich sinf o'quvchilari kasb-hunar tushunchalarini berish, kasb-hunarga bo'lgan qiziqishini oshirish, ta'limning dolzarb masalalarida biri bo'lib, bu boshlang'ich ta'limga ham taluqlidir. To'g'ri kasb tanlash insonning kelajagini, hayot tarzini belgilashda katta ahamiyatga ega. Shu sababdan, kasbga yo'naltirish ishlarini imkon qadar vaqtliroq boshlamoq zarur. Kasb tanlashda ta'lim tizmini katta tasir ko'rsatadi. Asosiy maqsadimiz esa yosh avlodni oliy va mustaqil ravishda kelgusi ta'lim yo'nalishini tanlashiga yoki shaxsning psixofiziologik xususiyatlari, qiziqishi, qobiliyati, moyilliklari va jamiyatning kadrlarga bo'lgan ehtiyojidan kelib chiqqan holda mehnat qilish sohasini tanlashga tayyorlashdan iborat. Zero, <<Kadrlar tayyorlash milliy dasturi>> ning asosiy maqsadi ham ta'lim tizmini jahon talabalari darajasida isloh qilishdan iborat bo'lib, bunda amalga oshirilishi lozim bo'lgan asosiy yo'nalishlaridan biri o'quvchilar kasbiy tayyorgarligini takomillashtirishdan iborat ekanligini hisobga olishimiz kerak. Ta'limning sifat jihatidan mutloqo yangi bosqichiga zamon talablariga kelib chiqqan holda yuqori malakali mutaxassislar tayyorlashga qoyiladi-gantalablarini belgilab beradi. Hozirgi kunda shaxsni har tamomlana yetuk, barkamol qilib tarbiyalash uchun uni maktab partasidan boshlab kelgusi taqdirini aniqlab belgilashga, kelasjakda o'z qiziqish va imkoniyatlarini tiborga olgan holda qaysi kasbni yoki mutaxassislikni egallashini aniqlashga, barkamol shaxsning mustaqil va ijadiy fikirlash sifatlarini tarbiyalash umumiy o'rta o'rta ta'lim muassasalarining muhim vazifalaridan biri hisoblanadi. Maktab kasbga yonaltirish muhiti faqat qiziquvchanlikni shaxsiy sifat va shaxs psixologiyasini o'rganish bilangina

yaratilmaydi. Bolalarga boshqa odamlarning ijodiy yutuqlaridan foydalanish va tatbiq etishni shakillantirish ham muhimdir. Bolada namoyan bo'lgan qobiliyatni har kuni mashq qildirish va rivojlantirish lozim. Kasb tanlashda qiziqish, qobiliyat, imkoniyatlarni hisobga olish o'z iroda kuchini bilish katta ahamiyatga ega. Shuningdek, kasb-hunarga yo'naltirish, bolalarga faqatgina kasblar haqida malumot berishdan iborat emas. Balki ularda shaxsiy kasbiy sifatlarini shakillantirish kerak. Bola o'z shaxsiga, o'zini hatti-harakatlariga baho berishni o'rganish lozim. Zero, shaxs o'zini-o'zi tarbiyalab borsin. Bola qaysi topshiriqlarni bajarib ketaayapti-yu, qaysisini bajara olmayabdi? Bajara olmaslik sababi nimada? Bola buni o'zi anglab olishga harakat qilsin. Har bir kishi kasbni o'z qiziqishi, qobiliyati va imkoniyatlari nuqtai nazardan tanlaydi. Kasb tanlash kasbiy shaklanish davrining dastlabki bosqichidir. Nafaqat umumiy va maxsus qobiliyat, shaxs xususiyatlari, shuningdek, maddiy va ma'naviy jihatdan ta'sir etuvchi tashqi muhit ham kasb tanlashga o'z ta'sirini ko'rsatadi. Ya'ni biz bolalarga atrofdagi turli kasb egalarini ibrat namuna qilib ko'rsatishimiz va ular bilan uchrashuvlar uyushtirishimiz zarur. Qolaversa mehnatsevar halqimiz tomonidan aytilgan, asrlar osha ajdodlardan ajdodlarga meros bo'lib kelayotgan maqol va hikmatlarni aytib o'tsak maqsadga muvofiq bo'ladi. Masalan

<<Hunar- hunardan unar>>, <<Hunar-tugamas boylik, javohir>> Shu bilan birgalikda o'qituvchi turli xil kasb hunarga yo'naltiruvchi to'garaklar tashkil qilsa, bolani yanada mehnatsevarlika chorlagan bo'ladi. Kasb tanlashga tayyorgarlik sharti: kasbiy bilim malaka va kasbiylikni anglash, umuman kasbiy qarorning to'g'riligidir. Demak, xulosa qilib aytganda, kasb-hunar tushunchalari his etishga qaratilgan mehnat tarbiyasi jarayonidagi shakil va vositalardan samarali foydalangan holda o'quvchilarning kasb-hunarga qiziqishlari tarbiyalab borilsa, kadrlar tayorlash milliy dasturning ma'lum bir bosqichini amalga oshirishida o'z hisamizni qo'shgan bo'lamiz. Kasbga yo'naltirish ishlarini respublikamiz ta'lim-islohatlari talabi darajasida yolga qo'yish, Respublikamiz va rivojlarga xorijiy davlatlarda bu borada to'plagan ilg'or tajribalarini taqib qilish, ijodiy tadbiq qilish davr taqozasi

hisoblanadi. Ta'lim tarbiya jarayonida darsdan tashqari mashg'ulotlar bir tomondan, dars jarayoning uzviy davomi bo'lsa, ikkinchi tomondan, o'qituvchilar kasb tanlashga yo'llash imkoniyatlarini ancha kengaytiradi. Dars jarayonidagi kasbga bo'lgan mehr darsdan tashqari mashg'ulotlar bilan uzviy bog'lanib borilsa kasb tanlashda, egallashda ma'qul keladi. Bu esa yana bir kasb-hunarning egallanganligidan dalolatdir. Bu bizning yutuqlarimizdan biridir

Foydalanigan adabiyotlar

1. Sobirovna, U. M. (2022). Improving the educational system for children with disabilities. The Peerian Journal, 4, 20-22.
2. Sobirovna, U. M. (2022). MODERN APPROACHES TO EFFECTIVE ORGANIZATION OF TECHNOLOGY LESSONS.
3. Sobirovna, U. M. (2022). DIDACTIC PRINCIPLES OF EFFECTIVE ORGANIZATION OF TECHNOLOGY LESSONS.
4. Sobirovna, U. M. (2022). TEXNOLOGIYA FANI MASHG'ULOTLARINI SAMARALI TASHKIL ETISHDA SHARQ MUTAFAKKIRLARI ASARLARIDAN FOYDALANISH. World scientific research journal, 9(1), 220-224.